

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

Wydział Budowy Maszyn i Informatyki

Laboratorium z sieci komputerowych

Ćwiczenie numer:

2

Temat ćwiczenia:

Maska sieci, podział sieci na podsieci.

1. Wstęp teoretyczny.

Maska sieci

Maska sieci jest używana do uzyskania adresu sieci, do której podłączone są urządzenia. Składa się tak samo jak adres IP z 4 bajtów, używana jest do wydzielenia z danego adresu IP części adresu odpowiadającego za identyfikację sieci i części odpowiadającej urządzeniom. Każda maska sieci zapisana w systemie dwójkowym to ciąg jedynek, po których następują zera. Jedyńka jest cyfrą znaczącą i musi pasować, zero natomiast oznacza dowolną wartość.

Przykładowa maska sieci to:

Dziesiętnie: **255.255.255.0**

Binarnie: **11111111. 11111111. 11111111.00000000**

W podziale klasowym sieci stosowane są domyślne maski sieci.

Dla klasy A jest to maska: **255.0.0.0**

Dla klasy B jest to maska: **255.255.0.0**

Dla klasy C jest to maska: **255.255.255.0**

Przy użyciu adresu IP oraz maski możemy wyznaczyć adres sieciowy oraz adres rozgłoszeniowy (tzw. Broadcast).

Adres sieci tworzy się poprzez przepisanie wszystkich bitów adresu IP, dla których odpowiednie bity maski mają wartość jeden. Pozostałe bity uzupełnia się zerami.

Adres rozgłoszeniowy tworzy identycznie jak adres sieci, z tą tylko różnicą, że pozostałe bity uzupełnia się jedynekami.

Po wyznaczeniu adresów: sieciowego i rozgłoszeniowego bardzo łatwo wyznaczyć dostępną pulę adresów, które można użyć do przypisania urządzeniom w sieci. Adresy te zawarte są pomiędzy adresem sieciowym a adresem rozgłoszeniowym.

Przykładowe obliczenia:

Mamy dostępny adres IP klasy C: **213.150.24.0**.

Domyślna maska dla klasy C to **255.255.255.0**

Obliczamy adres sieci. Korzystamy z operacji AND (tzn. tam gdzie maska ma jedynki przepisujemy bity z adresu IP, tam gdzie maska ma zera wpisujemy zera)

Adres IP	1 1 0 1 0 1 0 1	1 0 0 1 0 1 1 0	0 0 0 1 1 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
Maska	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	0 0 0 0 0 0 0 0
Adres sieci	1 1 0 1 0 1 0 1	1 0 0 1 0 1 1 0	0 0 0 1 1 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0

Obliczamy adres rozgłoszeniowy. W miejscach gdzie bity maski mają jedynki przepisujemy bity z adresu IP, tam gdzie maska ma zera wpisujemy jedynki)

Adres IP	1 1 0 1 0 1 0 1	1 0 0 1 0 1 1 0	0 0 0 1 1 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
Maska	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	0 0 0 0 0 0 0 0
Adres rozgłoszeniowy	1 1 0 1 0 1 0 1	1 0 0 1 0 1 1 0	0 0 0 1 1 0 0 0	1 1 1 1 1 1 1 1

Zatem adresem sieciowym będzie: **213.150.24.0**

Adresem rozgłoszeniowym będzie: **213.150.24.255**

Jak łatwo zauważyć komputery w sieci będą mogły korzystać z adresów: od **213.150.24.1** do **213.150.24.254**

Podział sieci na podsieci

Wraz z szybkim rozwojem Internetu uświadomiono sobie, że przydzielanie adresów według klas jest nieekonomicznym rozwiązaniem. Przykładowo administrator, aby podzielić dużą sieć na kilka oddzielnych części musiał otrzymać kilka adresów z puli adresów publicznych. Aby temu zapobiec utworzone zostało pojęcie podziału sieci na podsieci. W roku 1985 określono sposób, w jaki należy dzielić sieci na podsieci. Procedura podziału została zawarta w dokumencie RFC 950.

Dwustopniowy podział adresu na adres sieci i hosta został zmieniony na podział trzystopniowy. Z pola adresu host zostało wydzielone pole podsieci.

Aby utworzyć adres podsieci należy zabrać z pola hosta odpowiednią ilość bitów i pożyczyć je na pole podsieci.

Przedstawione poniżej wzory określają, jaką liczbę bitów należy pożyczyć, aby uzyskać odpowiednią liczbę podsieci i hostów.

$$2^X - 2 = Y \quad (2.1)$$

gdzie:

X – Liczba pożyczonych bitów

Y – Liczba podsieci możliwych do wykorzystania

$$2^A - 2 = B \quad (2.2)$$

gdzie:

A – Liczba pozostałych bitów hosta

B – Liczba hostów możliwych do wykorzystania

Przykład 1:

Z adresu klasy C **213.150.24.0** „pożyczamy” trzy bity z pola hosta

Adres IP	1 1 0 1 0 1 0 1	1 0 0 1 0 1 1 0	0 0 0 1 1 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
Maska sieci	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	0 0 0 0 0 0 0 0
Maska podsieci	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 0 0 0 0 0

Korzystając ze wzoru (2.1) mamy:

$$2^3 - 2 = 6$$

Zatem otrzymaliśmy 6 podsieci możliwych do wykorzystania.

Korzystając ze wzoru (2.2) otrzymujemy:

$$2^5 - 2 = 30$$

Wynika z tego że w każdej z podsieci będziemy mogli mieć maksymalnie po 30 hostów.

Maska sieci **255.255.255.0** zostaje zamieniona na maskę podsieci **255.255.255.224**

Maska podsieci może zostać również zapisana jako: /27 (27 oznacza liczbę jedynek w tej masce).

W przykładzie użyto trzech (pożyczonych) bitów do utworzenia podsieci.

Liczby trzybitowe to: 000, 001, 010, 011, 100, 101, 110, 111.

Należy wykluczyć wartości 000 oraz 111 gdyż adres IP z samymi zerami będzie adresem sieciowym sieci głównej, a adres z samymi jedynekami adresem rozgłoszeniowym sieci głównej.

Pozostaje zatem 6 wartości z których można utworzyć podsieci.

W adresie w którym bity hosta są zerami jest adresem danej podsieci, gdy bity te są jedynekami otrzymany adres jest adresem rozgłoszeniowym w danej podsieci.

Podsieć użyteczna numer	3-bity podsieci	5-bitów hosta	Zakres adresów w danej podsieci (ostatnie 8 bitów)	Zakres adresów w danej podsieci
1	0 0 1	00000 11111	00100000 – 00111111	213.150.24.32 213.150.24.63
2	0 1 0	00000 11111	01000000 – 01011111	213.150.24.64 213.150.24.95
3	0 1 1	00000 11111	01100000 – 00111111	213.150.24.96 213.150.24.127
4	1 0 0	00000 11111	10000000 – 10011111	213.150.24.128 213.150.24.159
5	1 0 1	00000 11111	10100000 – 10111111	213.150.24.160 213.150.24.191
6	1 1 0	00000 11111	11000000 – 11011111	213.150.24.192 213.150.24.223

Zatem w pierwszej podsieci:

213.150.24.32 – jest to adres sieciowy (identyfikujący) pierwszej podsieci

213.150.24.63 – jest to adres rozgłoszeniowy pierwszej podsieci

od 213.150.24.33 do 213.150.24.62 – adresy które mogą zostać przypisane do urządzeń działających w pierwszej podsieci.

Patrząc na wzory (2.1) oraz (2.2) łatwo wywnioskować, że:

- minimalna liczba bitów „pożyczonych” z pola hosta do tworzenia podsieci to 2

- minimalna liczba pozostałych bitów hosta to 2.

Przykład 2:

Mając do dyspozycji adres klasy B: 132.15.0.0 dokonać odpowiedniego podziału sieci na podsieci, aby uzyskać co najmniej 10 podsieci składających się z co najmniej 1000 hostów każda.

W adresach klasy B część przeznaczona na adresy urządzeń składa się z dwóch ostatnich oktetów (16 bitów) 255.255.0.0

Aby wyznaczyć liczbę bitów które należy pożyczyć z bitów hosta należy wykonać działanie.

$$2^x - 2 \geq 10 \quad ; \quad x = 4$$

Należy zatem pożyczyć 4 bity. Maska podsieci będzie miała postać:

11111111. 11111111.11110000.00000000 czyli (255.255.240.0 lub innym zapisie /20)

Część przeznaczona na adres hosta będzie się składać z 12 bitów, zatem:

$$2^{12} - 2 = 4094$$

Z pożyczonych 4 bitów można utworzyć 16 różnych liczb. Odrzucone zostają 0000 oraz 1111.

Aby przedstawić adresację podsieci najlepiej użyć tabeli:

Podsieć użyteczna numer	4-bity podsieci	12-bitów hosta	Zakres adresów w danej podsieci
1	0 0 0 1	0000.00000000 1111.11111111	132.15.16.0 – 132.15.31.255
2	0 0 1 0	0000.00000000 1111.11111111	132.15.32.0 – 132.15.47.255
3	0 0 1 1	0000.00000000 1111.11111111	132.15.48.0 – 132.15.63.255
...	...	...	...
12	1 1 0 0	0000.00000000 1111.11111111	132.15.192.0 – 132.15.207.255
13	1 1 0 1	0000.00000000 1111.11111111	132.15.208.0 – 132.15.223.255
14	1 1 1 0	0000.00000000 1111.11111111	132.15.224.0 – 132.15.240.255

Z tabeli można łatwo odczytać, że:

132.15.16.0 – jest adresem sieciowym (identyfikującym) pierwszej podsieci,

132.15.31.255 – jest adresem rozgłoszeniowym w pierwszej podsieci,

132.15.16.1 – 132.15.31.254 – są adresami które mogą zostać przypisane poszczególnym urządzeniom w pierwszej podsieci.

W powyższym przykładzie widać, że w bardzo prosty sposób wyznacza się kolejne adresy. Wystarczy dodać wartość 16 do adresów z poprzedniej podsieci. W tym przykładzie dodawanie dotyczy oktetu 3.

Przykład 3.

Oblicz adres sieciowy (pewnej podsieci) mając dane:

192.168.2.47 /29 – adres IP komputera znajdującego się w tej podsieci wraz z maską.

Maskę sieci /29 można zapisać jako: 255.255.255.248. Zamieniając ją na wartość binarną: 11111111.11111111.11111111.11111000.

Aby wyznaczyć adres sieciowy należy wykonać operację AND adresu IP z adresem maski:

Adres IP	192	168	2	45
	11000000	10101000	00000010	00101101
Maska	11111111	11111111	11111111	11111000
Wynik	11000000	10101000	00000010	00101000
	192	168	2	40

Zatem adresem sieciowym podsieci jest adres **192.168.2.40**

2. Plan wykonania ćwiczenia

1. Mając do dyspozycji adres klasy C 200.198.49.0, wyznacz maskę podsieci aby:
  - a) utworzyć co najmniej 30 podsieci, z co najmniej 6 komputerami w każdej podsieci.
  - b) utworzyć dokładnie 2 podsieci, z co najmniej 45 komputerami w każdej podsieci.
  - c) utworzyć co najmniej 16 podsieci, z co najmniej 25 komputerami w każdej podsieci.

2. Firma X otrzymała adres klasy B: 141.51.0.0 Przedsiębiorstwo to wymaga następującego podziału:
  - * 30 podsieci zawierających po 40 komputerów,
  - * 48 podsieci zawierających co najmniej 15 komputerów,
  - * 18 podsieci zawierających po 55 komputerów,
  - * 11 podsieci zawierających co najmniej 95 komputerów.
  - a) wyznacz odpowiednią maskę podsieci w taki sposób aby sprostać wymaganiom firmy,
  - b) podaj adres sieciowy podsieci numer 25, 67, 100,
  - c) podaj adres rozgłoszeniowy podsieci numer 17, 34, 88,
  - d) podaj zakres adresów które można przypisać komputerom w podsieciach numer: 21, 58, 94.
  - e) Podaj adres rozgłoszeniowy sieci głównej,
  - f) Podaj adres sieciowy sieci głównej,

3. Mając dany adres klasy A: 83.0.0.0 /21 wyznacz:
  - a. adres sieciowy podsieci numer 777, 4040
  - b. zakres adresów które można przypisać hostom w podsieci numer: 444, 2010
  - c. adres rozgłoszeniowy podsieci numer 6000, 2088.

4. Sprawdzić czy komputery o podanych poniżej adresach IP należą do tych samych podsieci:
  - a) Komputer A: 192.168.5.77, Komputer B: 192.168.6.79, maska podsieci: /28
  - b) Komputer X: 10.4.5.6, Komputer Y: 10.7.8.9, maska podsieci: /14
  - c) Komputer PC1: 151.77.129.21, Komputer PC2: 151.77.158.21, maska podsieci: /19

5. Wszystkie obliczenia i wyniki umieścić w sprawozdaniu.

3. Literatura

1. **Akademia sieci Cisco. CCNA semestry 1 & 2 Wydawnictwo MIKOM 2003.**
2. **Maski o stałej i zmiennej długości. Natalia Dajniak, Politechnika Rzeszowska.**
3. **Administracja sieci TCP/IP dla każdego, Brian Komar, Helion 2000.**
4. **ABC sieci komputerowych, Joe Habraken, Helion 2002**